

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Проректор з наукової роботи
Національного університету
охорони здоров'я України**

імені П. Л. Шупика, професор

Наталія САВИЧУК

«28» травня 2024 року

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів докторської дисертації завідувача кафедри домедичної підготовки Інституту державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту кандидата медичних наук, старшого наукового співробітника КУШНІРА **ВІТАЛІЯ АНДРІЙОВИЧА** на тему: «Дорожньо-транспортна травма як медико-санітарний наслідок надзвичайної ситуації техногенного характеру», поданої на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук з наукової спеціальності 14.01.40. «Медицина катастроф» та 14.01.21 «травматологія та ортопедія».

Призначені рішенням Вченої ради Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика (протокол № 2 від 14 лютого 2024 року) рецензенти, а саме:

- **ВОЛОСОВЕЦЬ Антон Олександрович**, завідувач кафедри медицини невідкладних станів НУОЗ України імені П. Л. Шупика, доктор медичних наук;

- **АНКІН Микола Львович**, завідувач кафедри травматології та ортопедії НУОЗ України імені П. Л. Шупика, доктор медичних наук,

професор;

- **ЗОЗУЛЯ Іван Савович**, професор кафедри медицини невідкладних станів НУОЗ України імені П.Л. Шупика, доктор медичних наук,

розглянувши докторську дисертацію **КУШНІРА ВІТАЛІЯ АНДРІЙОВИЧА** на тему: «Дорожньо-транспортна травма як медико-санітарний наслідок надзвичайної ситуації техногенного характеру» (тему дисертації затверджено (протокол № 10 від 21 жовтня 2015 року) рішенням Вченої ради Державного закладу «Український науково-практичний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф МОЗ України» у редакції, затвердженої рішенням Вченої ради Державного закладу «Український науково-практичний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф МОЗ України», протокол № 6 від 15 грудня 2020 року), наукові публікації, в яких висвітлено основні наукові результати, а також результати фахового семінару профільних кафедр медицини невідкладних станів, травматології та ортопедії, медицини катастроф від 24 березня 2023 року (протокол № 1), ухвалили:

1. Актуальність теми дисертації

Дорожньо-транспортна травма, що є наслідком дорожньо-транспортних пригод (ДТП), за даними ВООЗ є однією з основних причин смертності людства, насамперед у працездатному віці, причому вже протягом багатьох десятиліть.

Проведене за ініціативи ООН «Десятиліття безпеки дорожнього руху» у 2011-2020 роках, на думку експертів, на жаль не принесло значимих результатів насамперед щодо зменшення тяжкості наслідків ДТП, у першу чергу - смертності населення. Також на думку експертів ВООЗ, низькі результати боротьби з дорожньо-транспортним травматизмом є наслідком практичної відсутності фундаментальних науково обґрунтованих підстав для розробки та реалізації заходів, зважаючи на комплексний характер проблеми дорожньо-транспортної травми.

Основним проблемним питанням є вкрай недостатнє комплексне вивчення та

розгляд дорожньої травми саме як медико-соціального та клінічного явища, включаючи виникнення травми та вірогідну комплексну клінічну характеристику пошкоджень як компонента дорожньо-транспортної травми. Окремо варто зауважити, що в Україні чинним законодавством (п.1.6 статті 2 Кодексу цивільного захисту України) дорожньо-транспортна пригода віднесена до надзвичайних ситуацій (НС) техногенного характеру. Вищевикладене викликає нагальну потребу вивчення дорожньо-транспортної травми саме як медико-санітарного наслідку НС техногенного характеру. Хоча в Україні дослідження дорожньо-транспортної травми велися протягом багатьох десятиліть, у переважній більшості такі дослідження стосувалися лише окремих клініко-організаційних та лікувально-діагностичних проблем і не розглядали такі пошкодження у якості медико-санітарного наслідку НС техногенного характеру.

Вищезазначене не дозволяє отримати наукові дані щодо дорожньо-транспортної травми як медико-соціального та клінічного явища. Особливе занепокоєння викликає відсутність фундаментальних підстав для розробки та формування клінічних протоколів та клінічних маршрутів у процесі надання медичної допомоги постраждалим з дорожньо-транспортною травмою.

Вищевикладене обумовлює актуальність, доцільність та необхідність даного дослідження.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертаційна робота є фрагментом кількох науково-дослідних робіт державного закладу «Український науково-практичний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф МОЗ України»: Науково-дослідна робота «Розробити ефективні заходи надання екстреної медичної допомоги при травматичних пошкодженнях людини, що виникають внаслідок дорожньо-транспортних пригод» (прикладне дослідження, № ДР: 0110U000968, термін виконання січень 2010 рік – грудень 2012 рік). Науково-дослідна робота «Розробити клініко-організаційні принципи функціонування, структуру та кадрово-матеріальний ресурс системи надання екстреної

медичної допомоги при дорожньо-транспортних пригодах» (прикладне дослідження, № ДР: 0113U002107, термін виконання січень 2013 рік – грудень 2015 рік); Науково-дослідна робота «Розробити сучасні науково-обґрунтовані принципи та заходи медичної реабілітації постраждалих внаслідок дорожньо-транспортних пригод» (прикладне дослідження, № ДР: 0116U003044, термін виконання січень 2016 рік – грудень 2018 рік). Науково-дослідна робота «Моделювання алгоритму вирішення ситуаційних задач з домедичної допомоги на місці події для навчання рятувальників ДСНС України» (шифр – «Ситуація») (прикладне дослідження, № ДР0118 U 003076, термін виконання січень 2018 рік – грудень 2019 рік).

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів

полягає в розробці ідеї та шляхів реалізації поставленої наукової задачі. Здобувач самостійно провів літературний і патентно-інформаційний пошук, аналіз джерел наукової та спеціальної інформації, сформулював мету і завдання дослідження, розробив основні теоретичні і практичні положення роботи. Дисертантом зібрано клінічний матеріал дослідження та проведено його аналіз, самостійно вивчено дані інструментальних та лабораторних досліджень, здійснено ретро- та проспективне спостереження. Дисертант неодноразово брав участь у наданні медичної допомоги постраждалим унаслідок ДТП. Аналіз результатів фактичного матеріалу дослідження, їх узагальнення, сучасний статистичний аналіз такого матеріалу, його оформлення та опис проведені автором самостійно.

4. Ступінь використання у дисертації матеріалів і висновків кандидатської дисертації здобувача

Матеріали кандидатської дисертації кандидата медичних наук старшого наукового співробітника Кушніра В. А. у докторській дисертації не використовувались.

5. Ступінь достовірності результатів проведених досліджень, висновків та рекомендацій, що викладені у дисертації

Дане дисертаційне дослідження відноситься до когортних досліджень і було проведено із застосуванням методології натурального моделювання, обсяг дослідження перевищує рівень необхідного та достатнього, що дозволило коректно сформулювати достатній обсяг фактичного матеріалу дослідження. Методи аналізу фактичного матеріалу сучасні, відповідають характеру, меті та завданням дослідження, що дозволило дисертанту отримати вірогідні результати відповідно до критеріїв та вимог доказової медицини. Дослідження проводилось з дотриманням основних біоетичних положень Конвенції Ради Європи про права людини та біомедицину, Гельсінської декларації Всесвітньої медичної асоціації про етичні принципи проведення наукових медичних досліджень за участі людини, Настанови з клінічних досліджень та наказів МОЗ України.

6. Наукова новизна одержаних результатів дослідження

Наукова новизна даного дисертаційного дослідження полягає насамперед у тому, що вперше в Україні та світі було науково розглянуто й проаналізовано проблему дорожньо-транспортної травми саме як медико-санітарного наслідку НС техногенного характеру,

для чого дисертантом уперше:

- було вивчено та описано клініко-епідеміологічну та клініко-нозологічну характеристику дорожньо-транспортної травми в Україні й за окремими медико-географічними умовами (мегаполіс, сільська місцевість, обласне місто);
- проведено порівняльний аналіз клініко-епідеміологічної та клініко-нозологічної характеристик дорожньо-транспортної травми за медико-географічними умовами й визначено особливості виникнення дорожньо-транспортної травми в різних медико-географічних утвореннях;

- вивчено та описано генезис і характеристику дорожньо-транспортної травми як медико-санітарного наслідку НС, залежно від ознаки участі в русі за різних медико-географічних умов;
- проведено комплексний аналіз клінічної характеристики дорожньо-транспортної травми за стандартизованою системою оцінки;
- верифіковано та оцінено клінічні результативні ризики у постраждалих з дорожньо-транспортної травмою та проведено їх комплексний аналіз у статичному вигляді та у порівнянні за різних медико-географічних умов;
- визначено, сформовано та оцінено інтегральні клінічні результативні ризики і проведено їх комплексний аналіз у статичному вигляді та у порівнянні за різних медико-географічних умов;
- уперше сформовано науково обґрунтовану модель дорожньо-транспортної травми як медико-санітарного наслідку НС техногенного характеру в Україні, що є фундаментальною підставою для формування ефективних клінічних протоколів та клінічних маршрутів надання медичної допомоги постраждалим унаслідок дорожньо-транспортних пригод.

7. Теоретичне значення отриманих результатів дисертаційного дослідження полягає в розширенні старих та створенні нових теоретичних засад і можливостей використання концепції управління клінічними ризиками (Clinical Risk Management) у формуванні характеристики та генезису медико-санітарних наслідків надзвичайних ситуацій і у формуванні клінічних протоколів та маршрутів.

8. Практичне значення одержаних результатів дослідження

Результати дисертаційного дослідження є фундаментальною основою для розробки та формування практичних заходів щодо запобігання

виникнення та зменшення тяжкості медико-санітарних наслідків дорожньо-транспортних пригод як надзвичайної ситуації техногенного характеру шляхом розробки, формування та впровадження клінічних протоколів і клінічних маршрутів у процесі надання медичної допомоги постраждалим з дорожньо-транспортною травмою. Це дозволить зменшити тяжкість медико-санітарних наслідків дорожньо-транспортних пригод, насамперед загибелі та інвалідизації постраждалих.

9. Обізнаність здобувача з результатами наукових досліджень інших вчених за обраною тематикою

Перелік джерел наукової та спеціальної інформації містить 336 посилань, з них 153 кирилицею та 183 латиницею. Джерела, включені у перелік, висвітлюють основні питання наукової проблеми, що є темою дисертаційного дослідження як в Україні, так і в світі. Звертає на себе увагу включення до переліку джерел інформації наукових та спеціальних звітів міжнародних організацій, зокрема ВООЗ, з великим обсягом статистичного та аналітичного матеріалу, що у даному випадку є позитивним фактом і надає можливість комплексно оцінити стан проблеми. Здобувач добре обізнаний у результатах наукових досліджень з питань дорожньо-транспортної травми.

10. Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих наукових працях

Основні результати дисертаційної роботи викладені у 25 публікаціях, у наукових фахових журналах відповідно до «Переліку наукових фахових видань України», з них 8 статей – у виданнях, що індексуються наукометричною базою Scopus (4 – входять до наукових фахових видань України категорії «А»), 17 робіт - у збірниках та матеріалах з'їздів, конгресів, симпозіумів та науково-практичних конференцій, з них 3 – у матеріалах всесвітніх форумів, та 16 додаткових публікацій, що висвітлюють матеріали та результати дисертаційного дослідження (у тому числі посібники та підручники).

Праці, у яких опубліковані основні результати дисертації:

1. Інвалідизація постраждалих унаслідок травми хребта під час дорожньо-транспортних пригод (клініко-епідеміологічна характеристика) / С. О. Гур'єв та ін. *Екстрена медицина: від науки до практики*. 2017. № 4 (25). С. 80–86. (Здобувач сформулював гіпотезу та ідею дослідження, поставив мету та завдання, здійснив науковий аналіз матеріалу та оформив його до друку)
2. Гур'єв С. О., Яровий Д. М., Кушнір В. А. Структура інвалідності серед постраждалих унаслідок дорожньо-транспортних пригод. *Травма*. 2018. Том 19. №4. С. 49–52. (Здобувач сформулював гіпотезу та ідею дослідження, поставив мету та завдання, здійснив науковий аналіз матеріалу та оформив його до друку)
3. Гур'єв С. О., Яровий Д. М., Кушнір В. А. Аналіз причин інвалідизації груп учасників дорожнього руху, які отримали інвалідність унаслідок дорожньо-транспортних пригод. *Травма*. 2018. Том 19. № 6. С. 82–84. (Здобувач сформулював гіпотезу та ідею дослідження, поставив мету та завдання, здійснив науковий аналіз матеріалу та оформив його до друку)
4. Гур'єв С. О., Кушнір В. А., Сазик С. П., Гребенюк В. І. Дорожньо-транспортна травма на фоні алкогольної інтоксикації (клініко-епідеміологічний аналіз за ознакою участі в русі). *Травма*. 2021. Том 22. № 2 С. 30–36. (Здобувач сформулював гіпотезу та ідею дослідження, поставив мету та завдання, здійснив науковий аналіз матеріалу та оформив його до друку)
5. Гур'єв С. О., Кушнір В. А. Клініко–анатомічна характеристика дорожньо–транспортної травми в умовах мегаполіса. Повідомлення перше: обсяг ураження. *Клінічна хірургія*. 2022. Том 89. № 9-10. С. 29–33. doi: <https://doi.org/10.26779/2522-1396.2022.9-10.29>. (Здобувач сформулював гіпотезу та ідею дослідження, поставив мету та завдання, здійснив науковий аналіз матеріалу та оформив його до друку)
6. Гур'єв С. О., Кушнір В. А., Соловійов О. С. Клініко-анатомічна характеристика дорожньо-транспортної травми в умовах мегаполіса. Повідомлення друге: анатомічна верифікація пошкоджень. *Клінічна хірургія*.

2022. Том 89. № 11-12. С. 28–33. doi: <https://doi.org/10.26779/2522-1396.2022.11-12.28>. (Здобувач сформулював гіпотезу та ідею дослідження, поставив мету та завдання, здійснив науковий аналіз матеріалу та оформив його до друку)

7. Гур'єв С. О., Кушнір В. А., Соловійов О. С., Іскра Н. І. Клініко-анатомічна характеристика дорожньо-транспортної травми в умовах мегаполіса. Повідомлення третє: тяжкість пошкодження. *Український журнал клінічної хірургії*. 2023. Том 90. № 1. С. 50–56. doi.org/10.26779/2786-832X.2023.1.50. (Здобувач сформулював гіпотезу та ідею дослідження, поставив мету та завдання, здійснив науковий аналіз матеріалу та оформив його до друку)

8. Гур'єв С. О., Кушнір В. А., Гребенюк В. І., Більцан О. В. Клініко-епідеміологічна характеристика дорожньо-транспортної травми в умовах обласного міста. *Клінічна та експериментальна патологія*. 2023. Т. 22. № 1 (83). С. 9–14. doi:10.24061/1727-4338. XXII.1.83.2023.02. (Здобувач сформулював гіпотезу та ідею дослідження, поставив мету та завдання, здійснив науковий аналіз матеріалу та оформив його до друку)

9. Гур'єв С. О., Кушнір В. А., Соловійов О. С. Клініко-епідеміологічна характеристика дорожньо-транспортної травми в умовах мегаполіса. *Травма*. 2023. Том 24. № 1. С. 15–20. doi: <http://dx.doi.org/10.22141/1608-1706.1.24.2023.926>. (Здобувач сформулював гіпотезу та ідею дослідження, поставив мету та завдання, здійснив науковий аналіз матеріалу та оформив його до друку)

10. Гур'єв С. О., Кушнір В. А., Гребенюк В. І., Соловійов О. С. Аналіз клініко-анатомічної характеристики дорожньо-транспортної травми в умовах обласного міста (повідомлення перше: обсяг ураження). *Клінічна та експериментальна патологія*. 2023. Т. 22. № 2 (84). С. 3–8. doi:10.24061/1727-4338. XXII.2.84.2023.01. (Здобувач сформулював гіпотезу та ідею дослідження, поставив мету та завдання, здійснив науковий аналіз матеріалу та оформив його до друку)

11. Гур'єв С. О., Кушнір В. А., Кушнір Г. П. Дорожньо-транспортна

травма як медико-санітарний наслідок надзвичайної ситуації техногенного характеру в Україні. Повідомлення перше: клініко-епідеміологічна характеристика. *Медицина невідкладних станів*. 2023. Том 19. № 5. С. 88–95. doi:10.22141/2224-0586.19.5.2023.1613. **Scopus** (Здобувач сформулював гіпотезу та ідею дослідження, поставив мету та завдання, здійснив науковий аналіз матеріалу та оформив його до друку)

12. Guryev S. O., Kushnir V. A., Iskra N. I., Kushnir H. P. Spinal cord injury as a component of polytrauma in road accident victims. *Pain, joints, spine*. 2023. Том 13. № 3. Р. 179–186. doi: 10.22141/pjs.13.3.2023.383. **Scopus** (Здобувач сформулював гіпотезу та ідею дослідження, поставив мету та завдання, здійснив науковий аналіз матеріалу та оформив його до друку)

13. Гур'єв С. О., Кушнір В. А., Соловійов О. С. Клініко-анатомічна характеристика дорожньо-транспортної травми в умовах мегаполіса. Повідомлення четверте: оцінка клінічних ризиків. *The Ukrainian Journal of Clinical Surgery*. 2023. Том 90. № 2. С. 24–28. doi: 10.26779/2786-832X.2023.2.24. (Здобувач сформулював гіпотезу та ідею дослідження, поставив мету та завдання, здійснив науковий аналіз матеріалу та оформив його до друку)

14. Гур'єв С. О., Кушнір В. А. Аналіз клініко-анатомічної характеристики дорожньо-транспортної травми в умовах сільської місцевості: обсяг ураження. *Одеський медичний журнал*. 2023. № 3 (184). С. 31–34. doi:10.32782/2226-2008-2023-3-6. (Здобувач сформулював гіпотезу та ідею дослідження, поставив мету та завдання, здійснив науковий аналіз матеріалу та оформив його до друку)

15. Гур'єв С. О., Кушнір В. А., Лисун Д. М., Кушнір Г. П. Клініко-епідеміологічна характеристика дорожньо-транспортної травми в умовах сільської місцевості. *TERRA ORTHOPAEDICA*. 2023. № 2 (117). С. 19–25. doi:10.37647/2786-7595-2023-117-2-19-25. (Здобувач сформулював гіпотезу та ідею дослідження, поставив мету та завдання, здійснив науковий аналіз матеріалу та оформив його до друку)

16. Гур'єв С. О., Кушнір В. А., Гребенюк В. І. Аналіз клініко-

анатомічної характеристики дорожньо-транспортної травми в умовах обласного міста. Повідомлення третє: тяжкість пошкодження. *Клінічна анатомія та оперативна хірургія*. 2023. Т. 22. № 3. С. 6–14. doi: 10.24061/1727-0847.22.3.2023.25. (Здобувач сформулював гіпотезу та ідею дослідження, поставив мету та завдання, здійснив науковий аналіз матеріалу та оформив його до друку)

17. Гур'єв С. О., Кушнір В. А., Соловйов О. С., Кушнір Г. П. Дорожньо-транспортна травма як медико-санітарний наслідок надзвичайної ситуації техногенного характеру в Україні. Повідомлення друге: порівняльна характеристика клініко-епідеміологічних ознак (статі та віку). *Медицина невідкладних станів*. 2023. Том 19. № 7. С. 465–474. doi:10.22141/2224-0586.19.7.2023.1629. **Scopus**

18. Гур'єв С. О., Кушнір В. А., Гребенюк В. І., Волянський П. Б. Оцінка клініко-епідеміологічної характеристики дорожньо-транспортної травми у дітей як медико-санітарний наслідок надзвичайної ситуації техногенного характеру. *Неонатологія, хірургія, та перинатальна медицина*. 2023. Том XIII. № 4 (50). С. 78–83. doi: 10.24061/2413-4260.XIII.4.50.2023.10. **Scopus** (Здобувач сформулював гіпотезу та ідею дослідження, поставив мету та завдання, здійснив науковий аналіз матеріалу та оформив його до друку)

19. Гур'єв С. О., Кушнір В. А., Гребенюк В. І. Аналіз клініко-анатомічної характеристики дорожньо-транспортної травми в умовах обласного міста. Повідомлення друге: анатомічна верифікація пошкоджень. *Клінічна та експериментальна патологія*. 2023. Т. 22. № 3 (85). С. 3–10. doi:10.24061/1727-4338.XXII.3.85.2023.01. (Здобувач сформулював гіпотезу та ідею дослідження, поставив мету та завдання, здійснив науковий аналіз матеріалу та оформив його до друку)

20. Guryev S. O., Kushnir V. A., Solovyov O. S. Clinical and anatomical characteristics of road traffic injuries in a metropolitan area. The fifth report: mortality of victims as a practical implementation of clinical outcome risks. *The Ukrainian Journal of Clinical Surgery*. 2023. Vol. 90. No. 4. P. 46–51. doi: 10.26779/2786-832X.2023.4.46. (Здобувач сформулював гіпотезу та ідею

дослідження, поставив мету та завдання, здійснив науковий аналіз матеріалу та оформив його до друку)

21. Traffic injury as a medical and sanitary consequence of an emergency of man-made nature in Ukraine. Report three: analysis and characterization of victims depending on the sign of participation in the traffic / S.O. Guryev, V.A. Kushnir, O.S. Soloviov, N.I. Iskra. EMERGENCY MEDICINE. 2024. Vol 20. № 1. P. 35–42. doi:10.22141/2224-0586.20.1.2024.1656. **Scopus** (Здобувач сформулював гіпотезу та ідею дослідження, поставив мету та завдання, здійснив науковий аналіз матеріалу та оформив його до друку)

22. Гур'єв С. О., Кушнір В. А. Аналіз клініко-анатомічної характеристики дорожньо-транспортної травми в умовах сільської місцевості. Анатомічна верифікація пошкоджень. Вісник Вінницького національного медичного університету. 2024. Том 28 № 1. С. 6–11. doi:10.31393/reports-vnmedical-2024-28(1)-01. (Здобувач сформулював гіпотезу та ідею дослідження, поставив мету та завдання, здійснив науковий аналіз матеріалу та оформив його до друку)

23. Гур'єв С. О., Кушнір В. А., Гребенюк В. І. Оцінка клініко-нозологічної характеристики дорожньо-транспортної травми у дітей як медико-санітарний наслідок надзвичайної ситуації техногенного характеру. Неонаталогія, хірургія, та перинатальна медицина. **Scopus** 2024. Том 14. № 1 (51). С. 113–118. doi: 10.24061/2413-4260.XIV.1.51.2024.16.

24. Принципи ризик-орієнтованого моделювання дорожньо-транспортної травми як медико-санітарного наслідку надзвичайної ситуації техногенного характеру в Україні. / Гур'єв С.О., Кушнір В.А., Іскра Н.І., Кузьмін В.Ю. Біль. Суглоби. Хребет. 2024. Том 14 (1) С 1-7. doi: 10.22141/pjs.14.1.2024.406. **Scopus** (Здобувач сформулював гіпотезу та ідею дослідження, поставив мету та завдання, здійснив науковий аналіз матеріалу та оформив його до друку)

25. Guryev S. O., Kushnir V. A., Solovyov O. S. Clinical effective risks of mortality in road traffic injury victims depending on the severity of damage. Paediatric Surgery (Ukraine) №. 1(82) (2024): P. 57-61.

doi: 10.15574/PS.2024.82.57. **Scopus** (Здобувач сформулював гіпотезу та ідею дослідження, поставив мету та завдання, здійснив науковий аналіз матеріалу та оформив його до друку)

Опубліковані праці апробаційного характеру:

1. Sergiy Guryev, Vitaliy Kushnir Methodological principles of polytrauma diagnosis for patients with exogenous intoxication back ground 34th SICOT Orthopedic World Congress, 17-19 October 2013, Hyderabad, India. № 34332
2. Sergiy Guryev Vitaly Kushnir, Pavlo Tanasienko, Olexij Solovyov Infectious complications of the polytrauma victims against a background of exogenous intoxications SICOT. CBOT. 2014, XXVI Brazilian Congress of Orthopedics and Traumatology. Rio de Janeiro. Brazil. November 19-22
3. Гур'єв С. О., Кушнір В. А., Нацевич Р. О. Полісистемні пошкодження поєднані з екзогенною інтоксикацією. Проблеми лікувально-діагностичної тактики : матеріали XVII з'їзду ортопедів-травматологів України (5-7 жовт. 2016, м. Київ). Київ, 2016. С.42–43
4. Сацик С. П., Кушнір В. А., Нацевич Р. О., Мостіпан О. О. Надання екстреної медичної допомоги постраждалим внаслідок дорожньо-транспортних пригод. Екстрена медична допомога постраждалим при надзвичайних ситуаціях з високим ступенем загрози : матеріали Всеукр. конф. з міжнар. участю (18-19 лют. 2016, м. Львів). Львів, 2016. С 49-51
5. Нацевич Р. О., Кушнір В. А. Екстрена медична допомога постраждалим внаслідок ДТП (догоспітальний та ранній госпітальний етап). Екстрена медична допомога. Діяльність служби медицини катастроф у зоні АТО : матеріали наук.-практ. конф.; Сумські медичні ралі – 2017 : Всеукр. змагання бригад екстреної медичної допомоги з міжнар. участю (31 трав. – 2 черв. 2017, м. Суми). Суми, 2017. С. 22
6. Нацевич Р. О., Сацик С. П., Кушнір В. А. Лікування постраждалих

внаслідок дорожньо-транспортних пригод в умовах притрасових лікарень. Впровадження сучасних досягнень медичної науки в практику охорони здоров'я України : матеріали VI Міжнар. медичного конгресу (25-27 квіт. 2017, м. Київ). Київ, 2017. С. 45–46

7. Кушнір В. А., Сацик С. П. Проблеми реабілітації постраждалих внаслідок дорожньо-транспортних пригод в Україні. Впровадження сучасних досягнень медичної науки в практику охорони здоров'я України : матеріали VI Міжнар. медичного конгресу (25-27 квіт. 2017, м. Київ). Київ, 2017. С. 41
8. Sergiy Guryev, Pavlo Tanasienko, Olexij Solovyov, Ivan Kovalishen, Adrian Fil, Andriy Tsvyah, Vitaliy Kushnir Early diagnosis of infectious complications in patients suffering from polytrauma as a result of road traffic accidents The 39th SICOT Orthopedic World Congress held in Montreal, Canada, from 10 to 13 October 2018. p. 429 Abstract no.: 51069
9. Гур'єв С. О., Кушнір В. А., Сацик С. П., Гребенюк В. І. Оцінка ефективності реабілітаційних заходів у постраждалих внаслідок дорожньо-транспортних пригод. Впровадження сучасних досягнень медичної науки у практику охорони здоров'я України : матеріали VII Міжнар. медичного конгресу (27 квіт. 2018, м. Київ). Київ, 2018. С. 30
10. Гур'єв С. О., Кушнір В. А., Сацик С. П., Кушнір Г. П. Оцінка причинних факторів ефективності реабілітації у постраждалих внаслідок дорожньо-транспортних пригод. Впровадження сучасних досягнень медичної науки у практику охорони здоров'я України: матеріали VII Міжнар. медичного конгресу (27 квіт. 2018, м. Київ). Київ, 2018. С. 29
11. Early diagnosis of infectious complications in patients Suffering from polytrauma as a result of road traffic Accidents/Guryev Sergiy etal: SICOT Triennial World Congress 39th Congress of Orthopedics and Traumatology (10-13 Oct. 2018, Montreal, Kanada). Montreal, 2018. №51069
12. Основні принципи реабілітації постраждалих внаслідок дорожньо-транспортних пригод / Гур'єв С. О. . та ін.: матеріали XVIII з'їзду

ортопедів-травматологів України (9-11 жовт. 2019, м.). Івано-Франківськ, 2019. С. 143

13. Гур'єв С. О., Кушнір В. А., Кушнір Г. П. Алкогольна інтоксикація, як причинний фактор виникнення дорожньо-транспортних пригод. Актуальні питання медицини невідкладних станів та медицини катастроф : матеріали симпозіуму в рамках XII міжнар. медичного форуму (20-22 квіт. 2021, с. Березівка). Березівка, 2021. С. 76
14. Підготовка учасників дорожнього руху з домедичної допомоги – шлях зменшення медико-санітарних наслідків дорожньо-транспортних пригод, як надзвичайних ситуацій техногенного характеру / Гур'єв С. О. та ін. Безпека на дорозі : матеріали III молод. наук.-практ. конф. (21 трав. 2021, м. Кривий Ріг). Кривий Ріг, 2021. С. 36–39
15. Уміння надавати домедичну допомогу постраждалому при ДТП – запорука збереження його життя / Долгий М. Л. та ін. Реалізація та розвиток публічної політики у сфері безпеки дорожнього руху під час війни та у повоєнний період: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (18 лист. 2022, м. Кривий Ріг). Кривий Ріг, 2022. С. 96–98
16. Guryev S. O., Kushnir V. A., Kushnir H. P. Characteristics of traffic injuries in the metropolis and in rural areas in Ukraine: Proceedings of the 43rd SICOT Orthopedic World Congress (21-23 Nov. 2023, Cairo, Egypt). Cairo, 2023. № 2510
17. Guryev S. O., Kushnir V. A., Iskra N. I., Grebeniuk V. I. Severity of traffic injuries in Ukraine: Proceedings of the 43rd SICOT Orthopedic World Congress. (21-23 Nov. 2023, Cairo, Egypt). Cairo, 2023. №2512

Додаткові матеріали, що висвітлюють результати дисертації:

1. Домедична допомога на місці події: практич. посіб. / П. Б. Волянський та ін.; за заг. ред. П. Б. Волянського, С. О. Гур'єва. Херсон: Видавничий дім "Гельветика", 2020. 224 с.

2. Домедична допомога в екстремальних ситуаціях та медичний захист населення в надзвичайних ситуаціях: навч. посіб. / А. М. Гринзовський та ін.;

за заг. ред. П. Б. Волянського, А. М. Гринзовського. Київ: Видавничий дім “СКІФ”, 2023. 216 с.

3. Надання екстреної медичної допомоги на догоспітальному етапі при травматичних пошкодженнях, що виникають внаслідок дорожньо-транспортних пригод: метод. рекомендації / С. О. Гур'єв та ін. Київ, 2012. 24 с.

4. Принципи визначення потреби кадрового та матеріального ресурсу системи охорони здоров'я для надання екстреної медичної допомоги постраждалим внаслідок дорожньо-транспортних пригод: метод. рекомендації / С. О. Гур'єв та ін. Київ, 2014. 16 с.

5. Технології медико-психологічної реабілітації постраждалих внаслідок дорожньо-транспортної пригоди: метод. рекомендації / І. М. Тодуров та ін. Київ, 2019. 42 с.

6. Літературний письмовий твір наукового характеру “Ризикорієнтована уніфікована протокольна схема надання медичної допомоги постраждалим внаслідок дорожньо-транспортних пригод”: авторське право на службовий твір. Свід. № 76019 Україна заявл. 18.01.2018; опубл. 27.04.2018, Бюл. № 48

7. Ризикорієнтована уніфікована протокольна схема надання медичної допомоги постраждалим внаслідок дорожньо-транспортних пригод: інформаційний лист №265-2018 / С. О. Гур'єв та ін. Київ, 2018. 4 с.

8. Принципи комплексної реабілітації постраждалих внаслідок дорожньо-транспортних пригод: інформ. лист про нововведення в сфері охорони здоров'я № 271 / Є. Д. Мороз та ін. Київ, 2016. Вип. 3 з проблеми “Ортопедія та травматологія”. 4 с.

9. Протокол прийняття клініко-організаційного рішення щодо виконання оперативних втручань при лікуванні переломів довгих кісток у постраждалих з політравмою внаслідок дорожньо-транспортних пригод: інформ. лист про нововведення в сфері охорони здоров'я № 186 / С. О. Гур'єв та ін. Київ, 2015, Вип. 1 з проблеми “Хірургія”. 4 с.

10. Схема надання екстреної медичної допомоги постраждалим внаслідок дорожньо-транспортних пригод на догоспітальному етапі:

інформ.лист№338-2013 / С. О. Гур'єв та ін. Київ, 2013. 4 с.

11. В.А. Кушнір. Моделювання надання медичної допомоги постраждалим з дорожньо-транспортною травмою як медико-санітарного наслідку надзвичайної ситуації техногенного характеру. інформ. лист. Київ, 2023. 12 с.

12. Особливості реабілітації постраждалих із полісистемними пошкодженнями залежно від стадії перебігу травматичної хвороби/ С. О. Гур'єв та ін., *Травма* 2018. Том 19 №3 , С. 97–102. doi: 10.22141/1608-1706.3.19.2018.136413.

13. Аналіз клінічних результативних ризиків у постраждалих із вертеброторакальною травмою. / Гур'єв С. О., Резніченко Ю.В., Сацик С.П., Кушнір В.А. *Травма* 2017. Том 18 №5, С. 59–63. doi:10.22141/1608-1706.5.18.2017.114119.

14. Кушнір.В.А. Особливості підходів до використання медичних технологій діагностики травматичної хвороби в постраждалих із наявністю екзогенних інтоксикацій для визначення стану, прогнозу й тактики лікування потерпілих. *Травма* 2014 , Том 15 № 6, 110–113. doi: 10.22141/1608-1706.6.15.2014.81837.

15. Клініко-нозологічна характеристика торакального компонента в постраждалих із вертеброторакальною травмою. / Гур'єв С. О., Резніченко Ю.В., Сацик С.П., Кушнір В.А. *Травма* 2016. Том 17 № 4, С. 70–73. doi: 10.22141/1608-1706.4.17.2016.77493.

16. Вплив пошкодження хребта на перебіг травматичного процесу у постраждалих із поєднаною торакальною травмою. / Гур'єв С. О., Резніченко Ю.В., Сацик С.П., Кушнір В.А. *Травма* 2017. Том 18 № 3, С. 38–41. doi: 10.22141/1608-1706.3.18.2017.105358.

11. Впровадження наукових досліджень у практику

Результати дослідження використано:

– на державному рівні – при розробці концепції програми забезпечення безпеки дорожнього руху;

– на галузевому рівні – при розробці проектів нормативних актів міністерства охорони здоров'я та ДСНС України.

Впровадження результатів дослідження здійснено:

– на місцевому рівні – при розробці локальних клінічних протоколів та клінічних маршрутів у процесі надання медичної допомоги постраждалим внаслідок ДТП.

12. Апробація результатів дослідження

Основні положення дисертації доповідались та обговорені на:

Світових наукових форумах:

34th SICOT orthopedic World Congress, 17-19 October 2013, Hyderabad, India;

SICOT. CBOT. 2014, XXVI Brazilian Congress of Orthopedics and Traumatology. Rio de Janeiro. Brazil. November 19-22;

The 39th SICOT Orthopedic World Congress held in Montreal, Canada, from 10 to 13 October 2018;

43rd SICOT Orthopedic World Congress 21-23 Nov. 2023, Cairo, Egypt.

Українських науково-медичних форумах:

III з'їзд з медицини невідкладних станів «Гострі невідкладні стани в практиці лікаря: діагностика, лікування, профілактика» (3-4 квітня 2012р. м. Київ);

XVII з'їзд ортопедів-травматологів України. (Київ, 2016 .5-7 жовтня);

XVIII з'їзд ортопедів-травматологів України, (м. Івано-Франківськ, 09-11 жовтня 2019);

Всеукраїнська конференція з міжнародною участю «Екстрена медична допомога постраждалим при надзвичайних ситуаціях з високим ступенем загрози» (м. Львів. 2016 р.);

Науково-практична конференція «Екстрена медична допомога. Діяльність служби медицини катастроф у зоні АТО» та Всеукраїнських змагань бригад екстреної медичної допомоги з міжнародною участю «Сумські медичні ралі - 2017» (м. Суми. 2017 р.);

VI Міжнародний медичний конгрес «Впровадження сучасних досягнень

медичної науки в практику охорони здоров'я України» (м. Київ, 2017 р.);

Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Актуальні проблеми екстреної медичної допомоги і медицини катастроф» (м. Тернопіль-Кременець, 2018);

Симпозіум «Актуальні питання медицини невідкладних станів та медицини катастроф» в рамках XII міжнародного медичного форуму. (м. Київ, 2021 р.);

III молодіжна науково-практична конференція «Безпека на дорозі» (м. Кривий Ріг, 2021 р.);

Міжнародній науково-практичній конференції «Реалізація та розвиток публічної політики у сфері безпеки дорожнього руху під час війни та у повоєнний період», (м. Кривий Ріг, 2022 р.).

13. Характеристика здобувача, його шлях у науці, ступінь наукової зрілості

Проведені у плані виконання дослідження та їх результати, опубліковані наукові праці дозволяють характеризувати Кушніра Віталія Андрійовича як кваліфікованого науковця, ретельного дослідника. Такі, риси Кушнір В.А. поєднує з високим рівнем кваліфікації лікаря ортопедо-травматолога, який неодноразово брав участь у наданні медичної допомоги постраждалим з дорожньо-транспортною травмою у тому числі внаслідок дорожньо-транспортних пригод зі значною кількістю постраждалих. Здобувач успішно поєднує наукову та практичну діяльність з науково-педагогічною роботою як завідувач кафедри домедичної підготовки Інституту державного управління та наукових проблем у сфері цивільного захисту. При виконанні дисертаційної роботи методологічно грамотно проводив наукові дослідження за темою дисертації, брав активну участь у наукових форумах в Україні та за кордоном. За період роботи у закладах вищої освіти та лікувальних установах зарекомендував себе як сумлінний науковець і педагог, висококваліфікований та відповідальний лікар-хірург.

Кушнір Віталій Андрійович є сформованим, висококваліфікованим науковцем з глибоким теоретичним та практичним рівнем підготовки,

великим досвідом наукової, науково-педагогічної та клінічної діяльності високою науковою та клінічною ерудицією що дозволяє вважати Кушніра В.А. фахівцем з наукових спеціальностей 14.01.40 «медицина катастроф» та 14.01.21. «травматологія та ортопедія»

14. Висновок

Враховуючи актуальність теми дослідження, наукову новизну і практичне значення одержаних результатів, високий методологічний та методичний рівень дисертаційного дослідження, впровадження результатів дослідження у практику, достатню повноту викладення матеріалів дисертації в опублікованих наукових працях, відповідність роботи вимогам пп.7 та 8 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 року № 1197, рекомендувати дисертацію Кушніра Віталія Андрійовича на тему: «Дорожньо-транспортна травма, як медико-санітарний наслідок надзвичайної ситуації техногенного характеру» до розгляду у спеціалізованій вченій раді на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук з наукових спеціальностей 14.01.40 «медицина катастроф» та 14.01.21. «травматологія та ортопедія»

Рецензенти:

завідувач медицини невідкладних станів НУОЗ

України імені П. Л. Шупика,

доктор медичних наук, доцент

ВОЛОСОВЕЦЬ А. О.

завідувач кафедри травматології та ортопедії НУОЗ

України імені П. Л. Шупика,

доктор медичних наук, професор

АНКІН М.Л.

професор кафедри медицини невідкладних станів НУОЗ

України імені П.Л. Шупика,

доктор медичних наук, професор

ЗОЗУЛЯ І. С.